

Utlåtande 2017:176 RVII (Dnr 106-988/2016)

Trygghetsinventering av stadens fysiska miljö

Motion (2016:70) av Lotta Edholm och Jan Jönsson (båda L)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motion (2016:70) av Lotta Edholm och Jan Jönsson (båda L) om trygghetsinventering av stadens fysiska miljö anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Daniel Helldén anför följande.

Ärendet

Lotta Edholm och Jan Jönsson (båda L) föreslår i en motion till kommunfullmäktige att staden genomför en trygghetsinventering av den fysiska miljön för att förenkla polisens arbete. De föreslår att en sådan inventering bör ske tillsammans med polisen som har kunskaperna om vilka element i den fysiska miljön som är olämpliga ur trygghetssynpunkt. Det kan exempelvis handla om särskilt osäkra tunnlar, dålig belysning vid någon plats eller att ett område måste förses med bredare gator.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, Stockholms Stadshus AB som i sin tur remitterat vidare till dotterbolagen bostadsbolagen,

Ambulanssjukvården i Storstockholm AB (AISAB), Falck, Polisen, Samariten Ambulans AB och Storstockholms brandförsvaret.

Falck och Samariten Ambulans AB har inte inkommit med remissvar.

Stadsledningskontoret delar motionärens uppfattning att det är viktigt att staden arbetar med den fysiska miljön för att förenkla polisens arbete. Genom lokala trygghetsvandringar som anordnas idag av stadsdelsförvaltningarna tillvaratas stadens olika aktörers synpunkter rörande trygghet.

Fastighetsnämnden menar att dess ansvarsområde enbart är för byggnader och jobbar också med att ha aktiv verksamhet i lokalerna som gynnar liv och rörelse kring lokalerna. Utöver det arbetet anser fastighetskontoret att dess inverkan på det som avses i remissen är minimal.

Stadsbyggnadsnämnden menar att det idag genomförs trygghetsvandringar i stadsdelsförvaltningens regi där polisen och trafikkontoret medverkar men där inte stadsbyggnadskontoret medverkar. Om särskilda trygghetsvandringar ur ett polisiärt perspektiv anordnas välkomnar stadsbyggnadskontoret också ett sådant initiativ.

Trafiknämnden anser att den befintliga strukturen med trygghetsvandringar och det dagliga arbetet med stadens olika anläggningar väl tar tillvara lokala behov av upprustning och komplettering av utemiljön. Ett polisiärt behov av exempelvis lokalt förbättrad belysning kan tas upp vid dessa tillfällen.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd arbetar kontinuerligt med trygghetsfrågor avseende den fysiska miljön tillsammans med bostadsbolagen, trafikkontoret och engagerade medborgare.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd är positivt inställd till att det genomförs trygghetsinventeringar tillsammans med polisen för att öka tryggheten på kort och lång sikt. Ambulanssjukvården och räddningstjänsten behöver också vara en central medverkande aktör.

Södermalms stadsdelsnämnd anser att samarbete med de lokala polisområdena, för att få med den lokala situationens behov, är viktigt i genomförandet av en trygghetsinventering. Stadsdelsförvaltningen genomför kontinuerligt trygghetsvandringar inom stadsdelsnämndens geografiska område.

Stockholms Stadshus AB ställer sig positiva till att i samarbete med polisen göra trygghetsinventeringar i samband med att utvecklings- och underhållsprojekt genomförs i respektive område och inom den mark och bebyggelse som bolagen äger.

AISAB anser att förslaget i motionen är positivt. Ambulanspersonal ska kunna jobba i alla miljöer.

Polisen är positiv till åtgärder som ökar tryggheten för medborgarna och som samtidigt förbättrar arbetsmiljön för polis och räddningstjänst.

Storstockholms brandförsvaret ställer sig positivt till den ambition och förslag om att genomföra en inventering av stadens fysiska miljö med inriktning på trygghet.

Mina synpunkter

Jag delar motionärernas uppfattning att det är viktigt att staden arbetar med den fysiska miljön för att öka tryggheten och förenkla polis och räddningstjänstens arbete. Tryggheten i staden påverkas väldigt tydligt av hur den fysiska miljön är utformad. Det långsiktiga arbetet har som mål att bidra till en säker, trygg, fungerande och tilltalande livsmiljö för alla i staden.

Den generella standarden på utemiljön är inom staden hög och bland annat har stora insatser gjorts för att få en modern belysningsanläggning med hög ljuskvalité för att uppnå en god ljusmiljö utan att belasta miljön med alltför höga energiuttag.

Staden kommer under åren 2016-2020 genomföra en ökad satsning på trygghetsskapande belysning. En belysning som är hel, ren och väl fungerande bidrar till att skapa trygga miljöer. Staden genomför en riktad insats mot de fyra områden i staden där nöjdheten med belysningen är lägst. Spånga-Tensta, Hässelby-Vällingby, Skärholmen och Farsta.

I utsatta områden är ofta benägenheten att anmäla trasig belysning lägre, för att komma åt detta avser staden att öka omfattningen av riktad tillsyn på platser som är drabbade av vandalisering och skadegörelse.

Stadens olika aktörers synpunkter tas tillvara genom samverkan på olika sätt där lokala trygghetsvandringar, som anordnas av stadsdelsförvaltningarna, har en tydlig roll för att bland annat identifiera skadegörelse, behov av skötsel av stadens- och fastighetsmark, nödvändig beskärning av växtlighet, utökat behov av belysning med mera.

Genom stadens Tyck till-app finns möjligheter att lämna synpunkter och idéer kring trafik- och utemiljön. Vi är närmare en miljon invånare i Stockholms stad och ju fler vi är som hjälps åt, desto renare, snyggare och tryggare blir vår stad att bo och vistas i.

Stadsledningskontoret har tillsatt en trygghetssamordnare för Järvaområdet. Samordnaren rapporterar till den nyinrättade ”Politiska referensgruppen för trygghetsarbetet i Järva”. Gruppen ska samla och lyfta stadens arbete med trygghetsfrågor och bidra med synpunkter för att driva stadens trygghetsarbete framåt.

I stadens arbete med lokala utvecklingsprogram (LUP) genomförs en rad olika åtgärder som exempelvis upprustningsåtgärder av parker, gröna stråk och lekplatser, förbättrad belysning och åtgärder som ökar trafiksäkerheten.

Andra insatser för en attraktivare och tryggare stad är satsningen på Grönare Stockholm. De gröna miljöerna är en viktig del av stadens offentliga rum och bidrar inte bara till renare luft och minskat buller utan också till en levande och trygg stad.

Levande Stockholm, som år 2017 genomförs i såväl innerstad som ytterstad, skapar ett levande, attraktivt stadsliv och tryggare vistelsemiljöer. Möblering och utformning av sommargångator, pop-up-parker och sommartorg skapar platser där människor kan mötas och umgås.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motionen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Anna König Jerlmyr, Joakim Larsson och Cecilia Brinck (alla M) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Motion (2016:70) av Lotta Edholm och Jan Jönsson (båda L) om att genomföra en trygghetsinventering av stadens fysiska miljö bifalls.
2. Därutöver anfördes följande.

Det ansvariga borgarrådet säger sig dela synpunkterna i motionen, exempelvis skriver han: ”Jag delar motionärernas uppfattning att det är viktigt att staden arbetar med den fysiska miljön för att öka tryggheten och förenkla polis och räddningstjänstens arbete. Tryggheten i staden påverkas väldigt tydligt av hur den fysiska miljön är utformad.” Ändå vill borgarrådet inte bifalla den. Istället så handlar större delen av borgarrådets synpunkter om stadens arbete med att förbättra belysningen. Det är en viktig fråga och en del av det som föreslås i motionen, men vi tror att det krävs betydligt mer än så.

På många platser i Stockholm är den fysiska miljön inte utformad ur ett trygghetsfrämjande perspektiv. Medborgarna känner sig otrygga och polis och andra utryckningsmyndigheter har svårt att utföra sitt jobb. Vi vill därför se en trygghetsinventering där staden arbetar med den fysiska miljön för att förenkla polisens arbete. Inventeringen bör ske tillsammans med polisen som har kunskaperna om vilka element i den fysiska miljön som är olämpliga ur trygghetssynpunkt.

De åtgärder som krävs berör flera av stadens nämnder. Åtgärderna bör vara förändringar både på kort och på lång sikt. Det kan handla om upprustning av

gatumiljön; att belysning görs om och förbättras, att gator breddas för att göra rum åt en polisbil eller dylikt. Det kan också handla om stadens egna fastigheter, dess generella skick eller fasadbelysning. En del ändringar kan vara så omfattande att det innebär detaljplaneändringar eller att staden behöver ta mark i anspråk som ännu inte blivit exploaterad.

Hos arbetsmiljöverket ligger 20 anmälningar om poliser som blivit attackerade eller blivit utsatta för skadegörelse. Om staden och polisen ska komma till rätta med problemen krävs mer än bara fler poliser, den fysiska miljön i vissa delar av Stockholm måste göras om.

Motionen om att trygghetsinventera stadens fysiska miljö bör därför bifallas.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion (2016:70) av Lotta Edholm och Jan Jönsson (båda L) om trygghetsinventering av stadens fysiska miljö anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Stockholm den 31 maj 2017

På kommunstyrelsens vägnar:
K A R I N W A N N G Å R D

Daniel Helldén

Kerstin Tillkvist

Reservation anfördes av Anna König Jerlmyr, Cecilia Brinck, Johanna Sjö, Markus Nordström och Lars Jilmstad (alla M) och Lotta Edholm (L) med hänvisning till Moderaternas reservation i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Karin Ernlund (C) och Erik Slottner (KD) med hänvisning till Moderaternas reservation i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Lotta Edholm och Jan Jönsson (båda L) föreslår i en motion till kommunfullmäktige att staden genomför en trygghetsinventering av den fysiska miljön för att förenkla polisens arbete. En sådan inventering bör ske tillsammans med polisen som har kunskaperna om vilka element i den fysiska miljön som är olämpliga ur trygghetssynpunkt.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, Stockholms Stadshus AB som i sin tur remitterat vidare till dotterbolagen bostadsbolagen, AISAB, Falck, Polisen, Samariten Ambulans AB och Storstockholms brandförsvär. Falck och Samariten Ambulans AB har inte inkommit med remissvar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 5 december 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret delar motionärens uppfattning att det är viktigt att staden arbetar med den fysiska miljön för att förenkla polisens arbete. Tryggheten i staden påverkas väldigt tydligt av hur den fysiska miljön är utformad.

Genom lokala trygghetsvandringar tillvaratas idag stadens olika aktörers synpunkter rörande trygghet. Vandringarna anordnas av stadsdelsförvaltningarna och är till för att uppmärksamma exempelvis skadegörelse och behov av belysning etc.

Åtgärderna som föreslås utifrån trygghetsinventeringar bör innebära förändringar på både kort och på långt sikt i stadens fysiska miljö.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att besluta att motionen anses besvarad med vad som sägs i detta ärende.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 15 november 2016 följande.

Fastighetsnämnden beslutar att godkänna och överlämna fastighetskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Richard Bengtsson m.fl. (L), *bilaga 1*.

Fastighetskontorets tjänsteutlåtande daterat den 26 oktober 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Fastighetskontoret ansvarar enbart för byggnader och har därför inget reellt inflytande över gaturummet som sådant annat är skicket på de delar som syns där, till exempel fasader och fönster, och en verksamhet som skapar aktivitet kring byggnaden. Arbetet med den dagliga driften och den långsiktiga underhållsplaneringen samt reinvesteringsplaneringen sker fortlöpande. Tryggheten är en av parametrarna som förvaltningen tar hänsyn till vid prioritering av åtgärder. Fastighetskontoret jobbar också med att ha aktiv verksamhet i lokalerna som gynnar liv och rörelse kring lokalerna. Utöver det arbetet anser fastighetskontoret att dess inverkan på det som avses i remissen är minimal.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 8 december 2016 följande.

3. Stadsbyggnadsnämnden beslutar att överlämna kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.
4. Stadsbyggnadsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation anfördes av Peter Backlund (L), *bilaga 1*.

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 14 november 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Inom ramen för jämställdhetsarbetet på stadsbyggnadskontoret har Stockholms stads trygghetsmätning bearbetats och brutits ner på kön. Den könsuppdelade trygghetsmätningen används från och med 2016 som underlag i detaljplanearbetet.

Inom ramen för Fokus Skärholmen har resultatet av en webenkät bland annat resulterat i en sammanställning av platsers utvecklingsbehov för ökad trygghet. Exempel på åtgärder som lyfts är bättre belysning, mer sammanhållen struktur med nya bostäder, mer levande offentliga platser, entréer ut mot gatorna, ökat underhåll och ändrad utformning som bjuder in till att vara rädd om.

Idag genomförs trygghetsvandringar i stadsdelsförvaltningens regi där polisen och trafikkontoret medverkar. På trygghetsvandringar identifieras problempunkter och många konkreta åtgärder listas och åtgärdas därefter. Genomförda åtgärder är exempelvis ombyggnad av betongräcke i Östberga, nya broar med genomsiktliga räcken i Rinkeby, prång bortbyggda under S:t Eriksbron, hastighetsdämpande åtgärder längst med Hornsbergsstrand och upprustning av gång- och cykeltunnlar för ökad trygghet och bättre bevakning. Stadsbyggnadskontoret medverkar idag inte i dessa vandringar. I mån av resurser skulle en medverkan både kunna ge värdefull input i stadsplaneringen så väl som ökad kunskap om stadsbyggandets möjligheter för övriga deltagande aktörer. Om särskilda trygghetsvandringar ur ett polisiärt perspektiv anordnas välkomnar stadsbyggnadskontoret också ett sådant initiativ.

Kontoret instämmer i att den fysiska miljön i mycket hög grad påverkar tryggheten i staden. Detta är en viktig utgångspunkt för alla förändringar av stadsmiljön. Förslag till ny översiktsplan är för närvarande ute på samråd och trygghetsfrågorna är en viktig del i en socialt hållbar och rättvis stad.

Trafiknämnden

Trafiknämnden beslutade vid sitt sammanträde den 8 december 2016 följande.

1. Trafiknämnden överlämnar kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.
2. Trafiknämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation anfördes av Patrik Silverudd (L), *bilaga 1*.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 27 oktober 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Det långsiktiga arbetet har som mål att bidra till en säker, trygg, fungerande och tilltalande livsmiljö för alla i staden.

Kontorets arbete är därför mångfacetterat och omfattar redan idag anpassning till olika behov, som t.ex. tillgänglighetsanpassning av stadsmiljön och ny belysning vid nya cykelstråk.

Stadens olika aktörers synpunkter tas tillvara genom samverkan på olika sätt där lokala trygghetsvandringar, som anordnas av stadsdelsförvaltningarna, har en tydlig

roll för att bl.a. identifiera skadegörelse, behov av skötsel av stadens- och fastighetsmark, nödvändig beskärning av växtlighet, utökat behov av belysning m.m. Trygghetsvandringarnas deltagare är bl.a. medarbetare och boende i stadsdelen, företrädare för fastighetsägare, polisen med flera. Arbetsättet bidrar till en delaktighet och förankring i den demokratiska processen inför förändring i närmiljön.

Den generella standarden på utemiljön är inom staden hög och bl.a. har stora insatser gjorts för att få en modern belysningsanläggning med hög ljuskvalité för att uppnå en god ljusmiljö utan att belasta miljön med alltför höga energiuttag. Fortsatt utbyte av äldre belysningsarmaturer (med kvicksilverlampor) pågår ytterligare några år där merparten av kvarvarande insatser görs i centrala delar av Stockholm.

För att behålla en god standard krävs ett löpande underhåll vilket bidrar till att de tänkta funktionerna av materiel, exempelvis bänkar, sopkorgar, belysning, etc., i staden kan upprätthållas.

För belysningsanläggningen kommer en utökad periodisk tillsyn ske i prioriterade stadsdelar vilket ska bidra till upplevelse av trygghet och trivsel. En vanligt förekommande synpunkt är frånvaron av underhåll av buskar och träd vid och invid parkvägar vilket skapar en känsla av otrygghet då det medför en begränsad överblickbarhet av närområdet. Det innebär ofta att trädens grenverk kan begränsa ljuset från belysningen, vilket minskar synbarheten. Skötsel av växtlighet utmed parkvägar faller under respektive stadsdelsförvaltnings ansvar. Sådana inkomna synpunkter till trafikkontoret förmedlas till berörd stadsdel.

Ofta uttrycks en önskan om förbättrad belysning då en plats eller ett område upplevs som stökigt och otryggt. En god belysning vid en väg eller plats ska bidra till att ge möjlighet till att bedöma situationen så att man ska kunna ta ett övervägt beslut om man vill fortsätta ta sig fram den tänkta vägen eller välja en annan väg. Är det fel person/er på platsen kan belysning inte lysa bort problemet.

En del av trygghetsupplevelsen skapas av att ha nöjda boende, som gärna vistas i lokala parker och på gator och torg, vilka skapar majoritet. Om många goda nöjda krafter finns ute minskar det förutsättningar för missnöjesyttringar från en minoritet som går ut över bl.a. blåljusstjänsternas arbete.

Vid trygghetsvandringarna identifieras även brister i den fysiska miljön tex. prång och platser där personer kan dölja sig för såväl polis som medborgare. Kontoret har här tillsammans med stadsdelsnämnd, företagarföreningar och andra intressenter i samråd genomfört ombyggnader på ett flertal platser för att öppna upp siktlinjer samt begränsa tillträdet, för ökad allmän trygghet och bättre bevakning.

Några ombyggnader som kan nämnas är:

- Rivning av betongmur i Östberga C samt ersättning med staket
- Ersättning av broar i Rinkeby försedda med genomsiktliga räcken
- Bortbyggt prång under S:t Eriksbron och Vällingby busstorg
- Hastighetsdämpande åtgärder längs Hornsbergsstrand
- Upprustning av gång- och cykeltunnlar i bland annat Fruängen.

Kontoret har även biträtt polisen med tillgång till utrymmen för att begränsa handeln med narkotika. Nämnas bör även det arbetet som genomförs för att förhindra självmord t.ex. genom ett deltagande inom nätverket för suicidprevention samt uppsättning av skyddsräcken på utsatta platser.

Kontoret anser sammanfattningsvis att den befintliga strukturen med trygghetsvandringar och det dagliga arbetet med stadens olika anläggningar väl tar tillvara lokala behov av upprustning och komplettering av utemiljön. Ett polisiärt behov av exempelvis lokalt förbättrad belysning kan tas upp vid dessa tillfällen.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 november 2016 följande.

Förvaltningens tjänsteutlåtande överlämnas till kommunstyrelsen som svar på motionen.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 24 november 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen har förståelse för att det finns stadsdelar där den fysiska miljön försvarar för polisens arbete och bidrar till känslan av otrygghet. Där kan det vara lämpligt att staden tillsammans med polisen identifierar olika förbättringsåtgärder.

Förvaltningen arbetar kontinuerligt med trygghetsfrågor avseende den fysiska miljön tillsammans med bostadsbolagen, trafikkontoret och engagerade medborgare. Trygghetsvandringar i de olika stadsdelarna och trygghetsmöten har arrangerats under många år. Polisen har vid ett fåtal tillfällen medverkat.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 17 november 2016 följande.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutar att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 20 oktober 2016 har i huvudsak följande lydelse.

I Spånga-Tensta stadsdelsnämnd har det inom ramen för de Lokala utvecklingsprogrammen, LUP, beslutats att otrygga områden ska prioriteras. De

områden som lyfts fram är Tensta, Hjulsta, Spånga Station och Bromsten Torg. Två av dessa områden, Tensta och Hjulsta, är miljonprogramområden och präglas av trafikleder som omger centrum- och bostadsområden. Det finns säkrade utryckningsvägar i områdena för att säkerställa att akuta insatser kan genomföras. Trots detta är den upplevda otryggheten närvarande i Tensta och Hjulsta. Detaljplanens struktur innebär också att det är lätt att angripa utryckningsfordon från olika håll, exempelvis från broar som löper över infartsleder.

Förvaltningen är positivt inställd till att det genomförs trygghetsinventeringar tillsammans med polisen för att öka tryggheten på kort och lång sikt. Här behöver ambulanssjukvården och räddningstjänsten också vara en central medverkande aktör.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 november 2016 följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation anfördes av Filip Solsjö m.fl. (M) och Anne-Lie Elfvén (L), *bilaga 1*.

Ersättaryttrande gjordes av Fredrik Lindstål (C) som instämde i reservation av Filip Solsjö m.fl. (M) och Anne-Lie Elfvén (L).

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 24 november 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen delar motionärernas uppfattning att det är viktigt med trygghetsinventering av den fysiska miljön och att detta bör ske i samverkan med polisen. Förvaltningen anser att samarbete med de lokala polisområdena, för att få med den lokala situationens behov, är viktigt i genomförandet av en sådan inventering.

I Södermalms stadsdelsområde finns det lokala brottsförebyggande rådet "Söderandan" som är ett nätverk bestående av nära 1 200 medlemmar. Medlemmar är företagare, myndigheter, organisationer, fastighetsägare, föreningar och samfund inom stadsdelens område. Söderandan leds från Södermalms stadsdelsförvaltning och stadsdelsnämndens ordförande är ordförande i styrgruppen. Förutom representanter från stadsdelsförvaltningen ingår även representanter från polisen, räddningstjänsten och utbildningsförvaltningen.

Målet för Söderandan är att minska brottsligheten och öka tryggheten för boende, butiker, restauranger och besökare men också att det ska bli ett renare och grönare Södermalm.

Södermalms stadsdelsförvaltning, genom Söderandan, genomför kontinuerligt trygghetsvandringar inom stadsdelsnämndens geografiska område. Trygghetsvandring innebär genomgång och systematisk inventering av ett område ur trygghetssynpunkt. Dessa trygghetsvandringar uppkommer utifrån signaler om rapporterad otrygghet men även utifrån resultat av trygghetsundersökningar. Representanter från Lokalpolisområde Södermalm medverkar alltid på trygghetsvandringarna. I övrigt deltar exempelvis företrädare från berörda fackförvaltningar i staden samt företagare, fastighetsägare, föreningar och samfund inom stadsdelens område. Under trygghetsvandringen noteras platser och utrymmen som upplevs som otrygga och vilka fysiska omständigheter som bidrar till problemen. I processen ingår även att ta fram förslag på åtgärder för att öka tryggheten. Under 2016 har trygghetsvandringar på Södermalm genomförts vid exempelvis Slussenområdet, Björns trädgård och området kring Eriksdalsbadet.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB:s yttrande den 28 november 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Underremiss

AB Svenska Bostäders remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Svenska Bostäder bedriver idag ett omfattande arbete med att öka tryggheten inom våra bostadsområden. Detta arbete innefattar såväl hanterandet av akuta situationer som förebyggande insatser. Samverkan med andra lokala aktörer såsom hyresgäster, stadsdelsförvaltningar, polis och andra myndigheter är en självklarhet.

I Svenska Bostäders trygghetsarbete ingår bland annat:

skapa trygga och välskötta utemiljöer
veckoronderingar av fastigheter och utemiljöer
successiv förbättring av skalskyddet
samarbete med lokala aktörer kring trygghetsvandringar, trygghetsbesiktningar, nattvandringar m.m.

Grunden för Svenska Bostäders arbete grundar sig på en ”förvaltning i toppklass”. Genom att se till att våra områden alltid är välskötta och omhändertagna skapar vi trygga boendemiljöer för våra hyresgäster (*bilaga 1*).

AB Familjebostäders remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Familjebostäder arbetar i dagsläget aktivt med trygghets- och säkerhetsarbete genom att:

Skapa och bibehålla välskötta och trygga utemiljöer,
delta och samverka vid trygghetsvandringar med polis, medborgare, stadsdelsförvaltningar och andra bostadsbolag,
delta och samverka i kontinuerliga möten rörande trygghet i fastigheter och utemiljö med stadsdelsförvaltningarna, polisen, fastighetsägare och andra aktörer,
samarbeta och samverka i fastighetsägarföreningarna i Järva och Rågsved där fastigheterna genomgår kontinuerliga trygghetsbesiktningar. I Järva finns även en gemensam vaktjänst upphandlad,
samarbeta med fastighetsägarföreningarna i Järva och Rågsved kring de identifierade otrygga platserna i områdena,
samarbeta och samverka med lokala hyresgästföreningar, idrottsföreningar och stadsdelsförvaltningen kring nattvandring i Rågsved för att öka vuxennärvaron och tryggheten i området,
samarbeta med Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning och deras arbete med Medborgarvärdar och Ungdomsvärdar,
vara engagerade i utsättningsmötena för ”goda krafter” i Rinkeby.
Familjebostäders närvaro i våra bostadsområden och vårt förebyggande trygghets- och säkerhetsarbete är exempel på förvaltning som skapar tryggare boendemiljöer. Bolaget kommer att fortsätta att utveckla arbetet, gärna tillsammans med andra fastighetsägare och aktörer i staden.

Familjebostäder medverkar därför gärna i en trygghetsinventering med stadens bolag, nämnder och andra aktörer i framtagande av åtgärder som på kort respektive lång sikt verkar för att göra den fysiska miljön i våra bostadsområden mer trygga (*bilaga 2*).

AB Stockholmshems remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Stockholmshem bedriver redan idag ett omfattande arbete för att öka tryggheten i bolagets bostadsområden, vilket också märks i resultaten för bolagets årliga kundundersökning. Trygghetsåtgärderna innefattar såväl hantering av akuta situationer som förebyggande insatser och inbegriper ofta samverkan med andra aktörer. Bolaget arbetar löpande med att skapa och bibehålla trygga och välskötta fastigheter och utemiljöer. Det sker bland annat genom installation av trygghetspaket som innefattar rörelsestyrd belysning och transparenta förrådslösningar med galler och bricksystem till portar och allmänna utrymmen. Utöver detta har Stockholmshem samarbete med vaktbolag som genomför bevakning och rondering samt lokala aktörer som genomför trygghetsvandringar.

För att kunna bedriva ett effektivt trygghetsarbete är kunskap och samsyn mellan olika aktörer viktigt. Stockholmshem ser därför positivt på trygghetsinventeringar och samverkan mellan stadens bolag, nämnder, förvaltningar och andra aktörer (*bilaga 3*).

Micasa Fastigheter i Stockholm AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Ett av Micasa Fastigheters huvuduppdrag i ägardirektiven är att tillhandahålla välskötta, trygga och tillgängliga bostäder till stadens äldre och personer med funktionsnedsättning. Bolaget ser det därför som en angelägen fråga att lyfta trygghetsfrågorna på olika sätt och i nära samarbete med övriga aktörer som verkar inom Stockholms stad, däribland polisen.

Micasa Fastigheter bedriver ett arbete kring trygghetsfrågorna såväl inom våra fastigheter som i den yttre närmiljön. I syfte att säkerställa detta finns ett program för den yttre miljön som omfattar såväl den fysiska utformningen av miljön som den estetiska utformningen. Entréer, promenadstråk, planteringar, belysning och sittplatser är exempel på viktiga delar i detta program.

Bolaget deltar härutöver i projekt i syfte att öka tryggheten inom olika områden i staden. Ett exempel på detta är projektet ”Trygghet i Rågsved”.

Vid bolagets nyproduktion av äldre bostäder är trygghetsaspekterna en fortsatt prioriterad fråga.

Bolaget ser sammanfattningsvis positivt på att staden tillsammans med polisen arbetar med åtgärder på kort respektive lång sikt för att öka tryggheten i den fysiska miljön (*bilaga 4*).

Skofastigheter i Stockholm AB:s (SISAB) remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Skadegörelse är ett stort problem varför SISAB på många olika sätt arbetar för att minska denna. Inom SISAB finns en styrgrupp som arbetar med styrning och samordning av bolagets övergripande arbete med att förebygga skadegörelse och skador. SISAB kommer att arbeta tillsammans med vårt bevakningsbolag för att genomföra ”kamerastyrd rondering”. Våra fastighetsvärdar och förvaltare samarbetar även med skolpersonal och följer utvecklingen av den yttre skadegörelsen samt fattar beslut om förstärkt bevakning. En annan del av SISAB:s förebyggande åtgärder är Rensa Rent-kontroller som utförs av SISAB:s bevakningsbolag.

Vi samarbetar brett med olika kommunala aktörer såsom Skolledningar, Stadsdelsförvaltningar, Utbildningsförvaltningen och lokala brottsförebyggande organisationer avseende det förebyggande skadegörelsearbetet (*bilaga 6*).

Stockholm Stads Parkerings AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Bolaget har under många år arbetat med trygghetsskapande åtgärder i egna parkeringsanläggningar och i samarbete med fastighetsägarna i anläggningar där bolaget inte äger men bedriver parkeringsverksamhet. Bolaget har bland annat utarbetat en modell där man systematiskt går igenom garagen ur ett trygghetsperspektiv enligt en egendefinierad premium-norm. Bolaget delar även med sig av erfarenheter och lösningar till andra som bygger eller driftsätter parkeringsanläggningar.

Bolaget deltar gärna i de delar som omfattar miljön i och kring parkeringar och dess trafikmiljö förutsatt att beslut tas att genomföra trygghetsinventeringar av den fysiska miljön (*bilaga 10*).

Koncernledningens synpunkter

Stadens bolag ansvarar för utveckling och drift av bostäder, skolor, infrastruktur såsom parkeringsanläggningar, hamnar och VA-anläggningar. I detta sammanhang har bolagen rådighet över utformningen av allmän plats som ligger i anslutning till bolagens byggnader och anläggningar. Övriga allmänna platser, parker och gatumark ansvarar främst Trafikkontoret och stadsdelsförvaltningarna för.

Koncernledningen ställer sig, liksom bolagen, positiva till att i samarbete med polisen göra trygghetsinventeringar i samband med att utvecklings- och underhållsprojekt genomförs i respektive område och inom den mark och bebyggelse som bolagen äger. Många bolag genomför redan idag olika typer av trygghetsinventeringar.

Ambulanssjukvården i Storstockholm AB (AISAB)

Ambulanssjukvården i Storstockholm AB:s yttrande daterat den 29 november 2016 har i huvudsak följande lydelse.

ASIAB anser att förslaget i motionen är positivt. Ambulanspersonal ska kunna jobba i alla miljöer. Det är viktigt att det offentliga rummet är säkrat. Det gynnar ambulanspersonalens arbetsmiljö och det säkrar omhändertagandet av patienten.

Polisen

Polisens yttrande daterat den 22 november 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Polisregion Stockholm har i yttrande över motionen uppgett bl.a. följande.

Regionen ser positivt på att polisen i samverkan med staden arbetar med brottsförebyggande åtgärder som riktas mot grundläggande problem i samhälls-, boende- och trafikplaneringen. Genom en trygghetsinventering av stadens fysiska miljö skulle platser som medborgarna upplever som otrygga och som polis och räddningstjänst upplever som farliga kunna identifieras. Redan idag känner regionen till flera områden som skulle kunna förbättras i det avseendet. Arbetet bör kunna utföras inom ramen för befintlig samverkansstruktur mellan lokalpolisområdena och

kommunerna/stadsdelarna. Regionen hoppas att det gemensamma arbetet i denna viktiga fråga kan fortsätta att utvecklas i en positiv riktning.

Polismyndigheten instämmer i regionens bedömning. Generellt är polismyndigheten positiv till åtgärder som ökar tryggheten för medborgarna och som samtidigt förbättrar arbetsmiljön för polis och räddningstjänst.

Charlotta Lokrantz Sandberg har beslutat detta yttrande efter föredragning av Per Luthander.

Storstockholms Brandförsvaret

Storstockholms Brandförsvarets yttrande daterat den 9 november 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Storstockholms brandförsvaret (SSBF) har av Stockholms stad erbjudits möjlighet att lämna synpunkter avseende rubricerat ärende. Synpunkterna grundar sig på det ansvar och uppgifter som SSBF bl.a. har utifrån lag (2003:778) om skydd mot olyckor; att svara för kommunens skyldighet att genomföra räddningsinsatser. SSBF är också ett stöd till kommunen vad gäller riskhantering i fysisk planering.

Underlag för yttrande

Som underlag för yttrandet har SSBF tagit del av följande handlingar:

Motion, Om trygghetsinventering av stadens fysiska miljö, Kommunstyrelsen i Stockholms stad, Dnr 106-988/2016, daterat 2016-06-08.

Storstockholms brandförsvaret ställer sig positivt till den ambition och förslag om att genomföra en inventering av stadens fysiska miljö med inriktning på trygghet. SSBF jobbar för att stadens alla invånare och besökare ska känna sig trygga, utifrån perspektivet olycksrisker. SSBF vill belysa att trygghet är en känsla/upplevelse och kan vara högst subjektiv för individen. SSBF föreslår också att ett antal kriterier bestäms, för att lättare kunna genomföra ett systematiserat arbete och därefter följa upp detta i den fysiska planeringen.

SSBF samråder gärna eventuella åtgärdsförslag som föreslås i senare skede, så att detta inte strider mot brandförsvarets möjligheter till effektiva räddningsinsatser.

Reservationer m.m.

Fastighetsnämnden

Reservation anfördes av Richard Bengtsson m.fl. (L) enligt följande.

Vice ordföranden Richard Bengtsson m.fl. (L) föreslår att fastighetsnämnden beslutar att tillstyrka motionen, samt att därutöver anföra följande:

Liberalerna vill se en trygghetsinventering där staden arbetar med den fysiska miljön för att förenkla polisens arbete. Inventeringen bör ske tillsammans med polisen som har kunskaperna om vilka element i den fysiska miljön som är olämpliga ur trygghetssynpunkt. Det kan exempelvis handla om särskilt osäkra tunnlar, dålig belysning vid någon plats eller att ett område måste förses med bredare gator. Hos arbetsmiljöverket ligger 20 anmälningar om poliser som blivit attackerade eller blivit utsatta för skadegörelse. Om staden och polisen ska komma till rätta med problemen krävs mer än bara fler poliser, den fysiska miljön i vissa delar av Stockholm måste göras om. Motionen om trygghetsinventering av stadens fysiska miljö bör därför tillstyrkas.

Vice ordföranden Richard Bengtsson m.fl. (L) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Stadsbyggnadsnämnden

Reservation anfördes av Peter Backlund (L) enligt följande.

Peter Backlund (L) föreslår att stadsbyggnadsnämnden beslutar att tillstyrka motionen, samt att därutöver anföra följande:

Vi tror liksom stadsbyggnadskontoret att den kunskap som finns på kontoret skulle kunna bidra till, och få till stånd, fler möjliga trygghetsskapande åtgärder att göra i stadsmiljön.

På många platser i Stockholm är den fysiska miljön inte utformad ur ett trygghetsfrämjande perspektiv. Medborgarna känner sig otrygga och polis och andra utryckningsmyndigheter har svårt att utföra sitt jobb. Därför måste vi jobba brett och på både lång och kort sikt. Det kan handla om upprustning av gatumiljön; att belysning görs om, att gator breddas för att göra rum åt en polisbil eller dylikt. Det kan också handla om stadens egna fastigheter, dess generella skick eller fasadbelysning. En del ändringar kan vara så omfattande att det innebär detaljplaneförändringar eller att staden behöver ta mark i anspråk som ännu inte blivit exploaterad.

Peter Backlund (L) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Trafiknämnden

Reservation anfördes av Patrik Silverudd (L) enligt följande.

Patrik Silverudd (L) föreslår att nämnden beslutar att tillstyrka motionen och därutöver anför följande:

På många platser i Stockholm är den fysiska miljön inte utformad ur ett trygghetsfrämjande perspektiv. Medborgarna känner sig otrygga och polis och andra utryckningsmyndigheter har svårt att utföra sitt jobb. Därför måste vi jobba brett och på både lång och kort sikt. Det kan handla om upprustning av gatumiljön; att belysning görs om, att gator breddas för att göra rum åt en polisbil eller dylikt. Det kan också handla om stadens egna fastigheter, dess generella skick eller fasadbelysning. Hos arbetsmiljöverket ligger 20 anmälningar om poliser som blivit attackerade eller blivit utsatta för skadegörelse. Om staden och polisen ska komma till rätta med problemen krävs mer än bara fler poliser, den fysiska miljön i vissa delar av Stockholm måste göras om. Motionen om att trygghetsinventera stadens fysiska miljö bör därför tillstyrkas.

Patrik Silverudd (L) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Södermalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Filip Solsjö m.fl. (M) och Anne-Lie Elfvén (L) enligt följande.

1. Att bifalla motionen
2. Att därutöver anför

På många platser i Stockholm är den fysiska miljön inte utformad ur ett trygghetsfrämjande perspektiv. Medborgarna känner sig otrygga och polis och andra utryckningsmyndigheter har svårt att utföra sitt jobb. Vi vill se en trygghetsinventering där staden arbetar med den fysiska miljön för att förenkla polisens arbete. Inventeringen bör ske tillsammans med polisen som har kunskaperna om vilka element i den fysiska miljön som är olämpliga ur trygghetssynpunkt. Det kan exempelvis handla om särskilt osäkra tunnlar, dålig belysning vid någon plats eller att ett område måste förseas med bredare gator.

Det är åtgärder som berör flera av stadens nämnder inklusive Södermalms stadsdelsnämnd. Åtgärderna bör vara förändringar både på kort och på lång sikt. Det kan handla om upprustning av gatumiljön; att belysning görs om, att gator breddas för att göra rum åt en polisbil eller dylikt. Det kan också handla om stadens egna fastigheter, dess generella skick eller fasadbelysning. En del ändringar kan vara så omfattande att det innebär detaljplaneförändringar eller att staden behöver ta mark i anspråk som ännu inte blivit exploaterad.